



© Sílvia Poch

UN TROS DE PA

DOSSIER DE PETÍTES CRÍTQUES

El lliure

TEMPORADA 24—25

INTRODUCCIÓ A LES PETITES CRÍTQUES — 3

LÈXIC RELACIONAT AMB L'ESPECTACLE — 5

PREGUNTES SOBRE L'ESPECTACLE — 10

PROPOSTES DE TREBALL — 12

MÉS PROPOSTES DE TREBALL — 15

INTRODUCCIÓ A LES PETITES CRÍTIQUES

Les **Petites crítiques** són un material d'acompanyament que vol apropar la noció de la crítica teatral als infants, no per formar crítics professionals sinó perquè les eines que fa servir la crítica fomenten una actitud activa de l'espectador que ens sembla imprescindible d'incentivar. Despertar el sentit crític permet mirar d'una altra manera el món més enllà del teatre.

Ajuda a qüestionar-se les coses, a entendre la complexitat i la confrontació d'idees.

També és un exercici per (re)pensar l'obra, tornar a l'experiència des de l'anàlisi fent l'acció de recordar allò viscut. Per aconseguir-ho, els dossiers de **Petites crítiques** relacionen els espectacles programats amb determinats aspectes del llenguatge escènic.



© Sílvia Poch

UN TROS DE PA

RESUM DE L'ARGUMENT

Tinc gana! Què hi ha per dinar? Heu pensat alguna vegada d'on ve el pa que tenim a taula? On el comprem? Com l'han cuit? D'on venen els ingredients? Seguirem el viatge que fa un pa, un senzill pa. Anirem descobrint a poc a poc les respostes, en forma de cançó, de dibuixos, de titelles i de màgia. *Un tros de pa* és una experiència visual, sensitiva i divertida per al públic més petit. Mans a la pasta!

TREBALL AMB L'ESPECTACLE

Amb els espectacles de LA CAIXA DEL LLIURE volem parlar del teatre visual i dels oficis que entren en joc amb la caixa escènica, i en aquest cas també volem reflexionar sobre la importància de poder seure a taula a menjar i tot el que això significa. Per això trobareu en aquest dossier un recull de lèxic relacionat específicament amb aquest i d'altres aspectes de l'espectacle. Hi ha també una sèrie de preguntes i propostes de treball perquè pugueu fer-ne reflexió i valoració amb l'alumnat més enllà de la primera impressió –el m'agrada/no m'agrada, i recollir-les en una proposta creativa per als infants, o per crear-vos les vostres pròpies propostes.

IDEA ORIGINAL, CREACIÓ I DIRECCIÓ

Cia. Les Pinyes

INTÈRPRETS

Marta Asamar Garcia,

Cèlia Castellano,

Noèlia Fajardo Franch

SO I MÚSICA EN DIRECTE

Judit M. Gené

COMPOSICIÓ I ARRANJAMENTS DE LA MÚSICA ENREGISTRADA

Ferran Peig

I ELS EQUIPS DEL

Teatre Lliure

COPRODUCCIÓ

Teatre Lliure i Cia. Les Pinyes

LA CAIXA DEL LLIURE

idea: Dadà.

disseny: Joan i Marina Baixas

IDIOMA

En català

EDAT RECOMANADA

A partir de 3 anys

(cicle infantil)

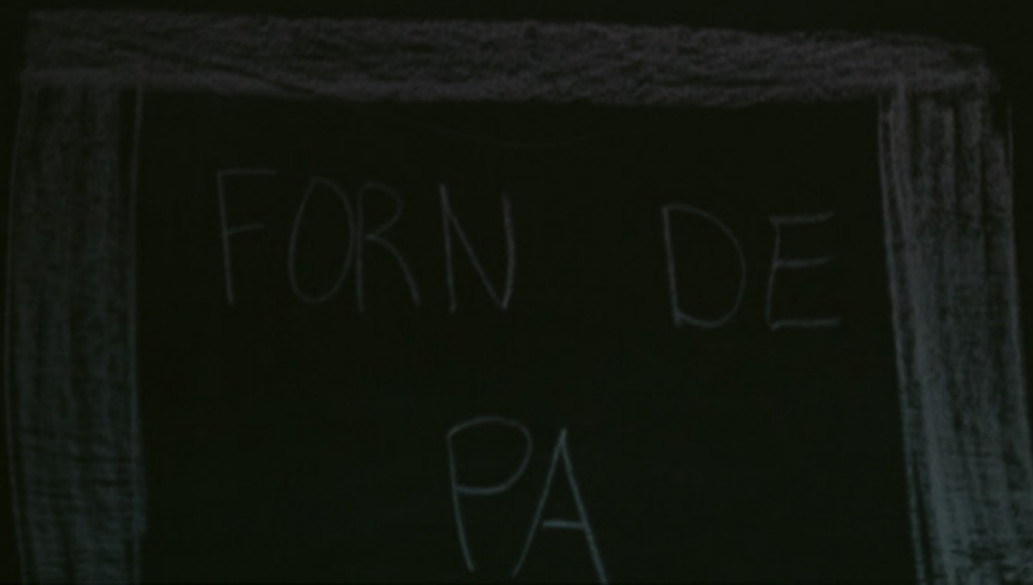
LLOC

Montjuïc. Espai Lliure

DURADA APROXIMADA

40' sense pausa

LÈXIC RELACIONAT AMB L'ESPECTACLE



CIA. LES PINYES

Les Pinyes neix el 2019, quan tres companyes d'Interpretació de Teatre Visual de l'Institut del Teatre decideixen posar en comú els seus interessos i crear espectacles juntes. Volen treballar el teatre partint del llenguatge visual, però sempre amb interdisciplinarietat, i donant importància al moviment i a la música. Treballen sempre de manera col·lectiva i creen els espectacles des de zero. D'aquí sorgeix el seu primer espectacle familiar *La favera màgica*, que han pogut representar en diversos llocs de Catalunya durant aquestes dues últimes temporades. També han estrenat l'obra *BROSSA és BROSSA, Glassmur*, sota la direcció de Lucia del Greco, (Premi Dau al Sec), *Perla* juntament amb Francesca Vadell. Al Teatre Lliure també han estrenat l'obra *Per sempre (títol provisional)*. Han implementat el projecte pedagògic LA CAIXA DEL LLIURE a l'escola Marta Mata del barri del Verdum, dins el programa Pla de Barris de l'Ajuntament i el Consorci d'Educació de Barcelona: un projecte que apropa el teatre d'objectes als infants.

CAIXA ESCÈNICA

És l'espai del teatre on trobem l'escenari i tota la maquinària que ens cal per fer qualsevol espectacle, com ara les barres d'on pengen els focus i els telons.

Sempre és negra per poder il·luminar bé l'escena i normalment té escotillons (*trampilles*), que són petites portes a terra per poder aparèixer a l'escenari des de sota.

LA CAIXA DEL LLIURE és una caixa escènica petita, però té els mateixos elements que una caixa escènica de mida real.

ESCENOGRAFIA

L'escenari (o espai escènic) al principi és un espai buit, però es pot transformar amb objectes, llums, ombres i també amb elements, com l'aigua o el fum. Quan omplim l'escenari amb totes aquestes coses estem creant el que anomenem *escenografia*.

Així doncs, podem dir que l'*escenografia* és el lloc on passa l'acció de l'obra. Pot recrear la realitat de manera reconeixible, representant per exemple un forn de pa, com ho fan a l'espectacle. Però també pot fer-ho de manera simbòlica i poètica, com ho fan Les Pinyes amb el seu petit camp de blat. En teatre hi ha maneres molt imaginatives de representar: només amb un tros de pa i un grapat de farina podem fer un espectacle sencer!



ESPAI SONOR

És el conjunt de sons i músiques que acompanyen l'obra de teatre. El so pot provenir de dins de l'escena (per exemple, d'una ràdio), o de fora (ja sigui per uns altaveus o fet en directe) i serveix per crear diferents atmosferes, tant si són realistes com si no.

Amb el so podem fer veure que som en una ciutat, al mar, al bosc, en mig d'una tempesta...

I també pot servir per representar animals.

A *Un tros de pa*, una de les noies fa tot l'espai sonor en directe enregistrant sons, reproduint-los i també tocant el xilòfon!

PÚBLIC

No existeix el teatre si no hi ha ningú que se'l miri! Segons cada obra, el públic pot ser passiu (només mira) o participatiu (se'l convida a fer alguna cosa). El públic teatral ha de ser molt puntual, estar-se en silenci i quiet (si no és que l'obra li demani de participar), aplaudir com a mínim al final i, en sortir, comentar l'obra.

Abans, quan al públic no li agradava un espectacle, llançava tomàquets o altres objectes als intèrprets!

OFICI

És una feina que habitualment es fa amb les mans o artesanalment i serveix per guanyar-se la vida. S'aprèn estudiant però, sobretot, a partir de pràctica i amb l'experiència. Sovint també es transmet de pares a fills.

Alguns oficis poden ser: lampista, sastre, fuster, escriptor, dentista, mestre, metge, conductor, mecànic, pintor, cambrer, periodista...

El forner és una persona que té l'ofici de fer pa, pastes o pastissos i vendre'ls, i normalment treballa en un forn de pa. En català també es pot dir *flequer*, i el forn de pa de vegades es diu *fleca* per la botiga. El lloc on es cuina el pa es diu *obrador*. L'ofici de forner i els primers forns de pa van néixer a la Grècia clàssica.

En un teatre també s'ajunten moltes feines que són oficis: fer d'actor o actriu, fer l'escenografia, construir-la, fer de tècnic de llum, so o vídeo, dissenyar i cosir els vestits, fer de músic... Tots ells es porten a la pràctica en una obra de teatre.



PA

El pa és un aliment bàsic que forma part de la dieta tradicional d'Europa, l'Orient Mitjà, l'Índia, Amèrica i Oceania. Es prepara enforçant una pasta de farina, aigua, sal i, de vegades, llevat. La farina es fa amb cereals, com ara el blat. És un aliment tan important que en moltes cultures *pa* i *alimentació* vol dir el mateix.

També forma part de molts rituals, com per exemple el *matzoh* de la pasqua jueva, el pa *àzim* (o hòstia) de l'eucaristia cristiana, i el ritual de benvinguda dels pobles eslaus. El pa es ven als forns o fleques, que són botigues molt importants als pobles i a les ciutats.

L'origen del pa, el trobem a la prehistòria, a l'època neolítica. Els egipcis són els qui en van descobrir la fermentació, i a la Grècia clàssica ja existia l'ofici de forner.

PAISATGE

Un *paisatge* és un tros de terra on viuen determinades persones, animals o plantes que podem contemplar des d'un altre lloc. Els paisatges poden ser naturals o creats per les persones, és a dir, poden ser paisatges naturals o urbans. La natura no és cap paisatge: perquè es consideri un paisatge cal que algú se'l miri. Per això el paisatge ha estat un tema molt habitual al món de l'art, especialment en la pintura. A Catalunya tenim paisatges molt bonics.

TEATRE D'OBJECTES

És el nom modern que fem servir per parlar del teatre de titelles.

Inclou, a més dels titelles, l'escenografia, els objectes i tot el que passa entre els intèrprets i les coses que manipulen.

En el teatre d'objectes, els intèrprets són substituïts per titelles o per objectes, ninots o figures que poden expressar emocions diferents i explicar històries.

Sovint podem trobar-hi objectes d'ús quotidià, com ara culleres, gots, draps... que poden provocar efectes sorprenents i nous en el públic, ja que poden convertir-se en coses molt allunyades del seu origen i ús quotidià.

També es poden fer servir peces de fruita o de menjar, per exemple: una poma pot ser una cara, un plàtan un cocodril, el pa pot ser un ocell...



MÀSCARA

Una *màscara* és una cara de cartó, de roba o d'un altre material (com ara pasta de pa, a l'espectacle) que una persona es posa damunt la cara, i que expressa un tret físic o un sentiment.

En les festes populars i tradicionals es fan servir per disfressar-se o per no ser reconeguts.

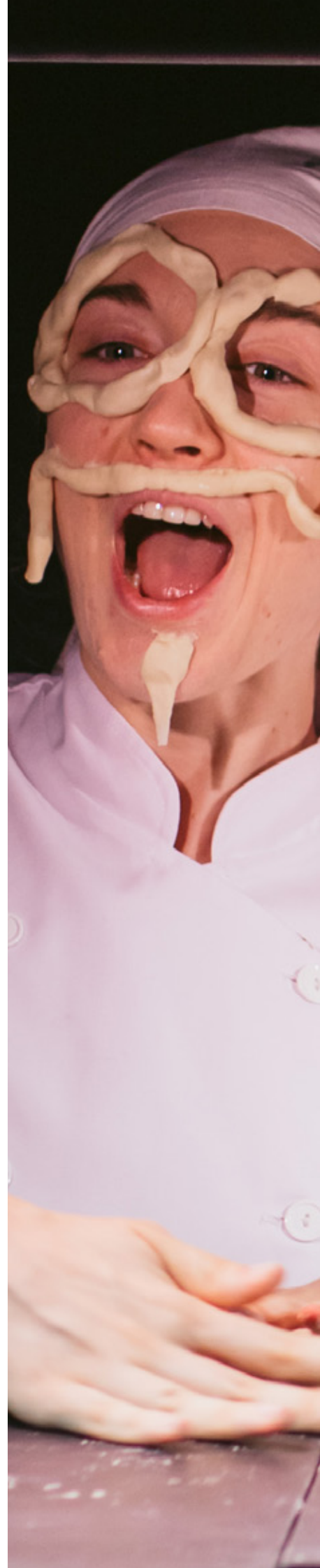
En teatre es fan servir des de la Grècia antiga, i es poden utilitzar per diferents motius: per introduir un personatge diferent, un element distanciador, per construir personatges al·legòrics, per caricaturitzar un personatge... Les màscares poden ser només de la cara o de tot el cap i demanen tenir una tècnica actoral específica!

TEMPS CRONOLÒGIC INVERS

El *temps cronològic* és el temps de les coses tal com passen, l'una rere l'altra: normalment, una cosa passa com a conseqüència d'una altra. Per exemple: al matí ens llevem, esmorzem, anem a l'escola, sortim al pati, dinem, tornem a casa, i així fins que ens n'anem a dormir. L'obra de teatre *Un tros de pa* vol explicar com es fa el pa, però en comptes de fer-ho per ordre cronològic, ho fa en ordre invers perquè vol ser un viatge d'investigació des del moment que ens mengem el pa, per descobrir com s'elabora.

TITELLA

Són objectes que representen humans o animals i, per tant, objectes als quals donem vida. Poden ser de fil, de varetes, de guant, de dit, però també es poden fer amb materials i utensilis de tota mena: cinc llesques de pa, per exemple, es poden convertir fàcilment en un gos d'allò més simpàtic! Encara que és un joc típic d'infants, els espectacles de titelles es van inventar per als adults, per explicar llegendes i contes populars.



PREGUNTES SOBRE L'ESPECTACLE



Preguntes sobre l'espectacle

- Quins personatges o objectes has vist que les actrius creessin amb el pa? T'imaginaves que es poguessin crear tantes coses només amb pa?
- T'agrada el pa? Creus que és important tenir-ne? T'han vingut ganes de menjar pa mentre veies l'obra? Quan avui mengis pa per dinar, pensaràs en l'obra? Creus que les obres de teatre ens afecten?
- Has anat alguna vegada a comprar el pa? T'has fixat en la quantitat de pans diferents que hi ha a la fleca?
- Alguna vegada has pensat d'on venen els aliments que mengem? Creus que és important saber-ho? Després de veure l'obra, d'on diries que ve el pa?
- Quins oficis coneixes? Hi ha algun ofici que t'agradaria fer de gran?
- Has vist algun paisatge a l'obra? El pots descriure? Com l'han creat les actrius?
- En aquesta obra, el temps en lloc d'anar endavant va enrere. T'ha costat entendre-ho? Quan ho has entès?
- Si haguéssim de canviar el títol de l'obra, quin li posaries?
- T'ha semblat original i imaginatiu l'espectacle? Què és el que t'ha semblat més original?

PROPOSTES DE TREBALL



*A continuació us recordem algunes imatges de l'obra.
Encercla la que t'hasi agradat més:*



*Compartiu en veu alta per què heu triat aquesta imatge.
Per què us ha agradat?
Què passava en aquest moment?*

A classe, decidiu entre tots i totes quines d'aquestes paraules defineixen més bé l'espectacle:

ORIGINAL	RÀPID	BONIC	DIVERTIT
TRANQUIL	LLUMINÓS	MÀGIC	TRIST
LENT	AVORRIT	MISTERIÓS	

Ara, amb l'ajut del vostre professor o professora, col·loqueu les paraules de la proposta anterior allà on penseu que corresponguin. Si us agraden, sota la cara somrient. I si no us agraden, les podeu posar sota la cara trista.





Compareu les respostes. Heu triat les mateixes paraules? Les heu col·locades a les mateixes columnes? El teatre, cadascú el viu a la seva manera. Tothom pot tenir opinions diferents del mateix espectacle!

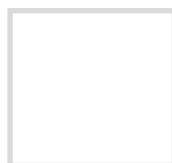
MÉS PROPOSTES DE TREBALL



— Ara que ja sabeu d'on ve el pa i com es fa, endreceu aquestes imatges en ordre cronològic, tot indicant què va primer, segon, tercer i quart: la pasta, les espigues de blat, el pa a taula o la fleca?



PASTA



ESPIGUES DE BLAT



PA A TAULA



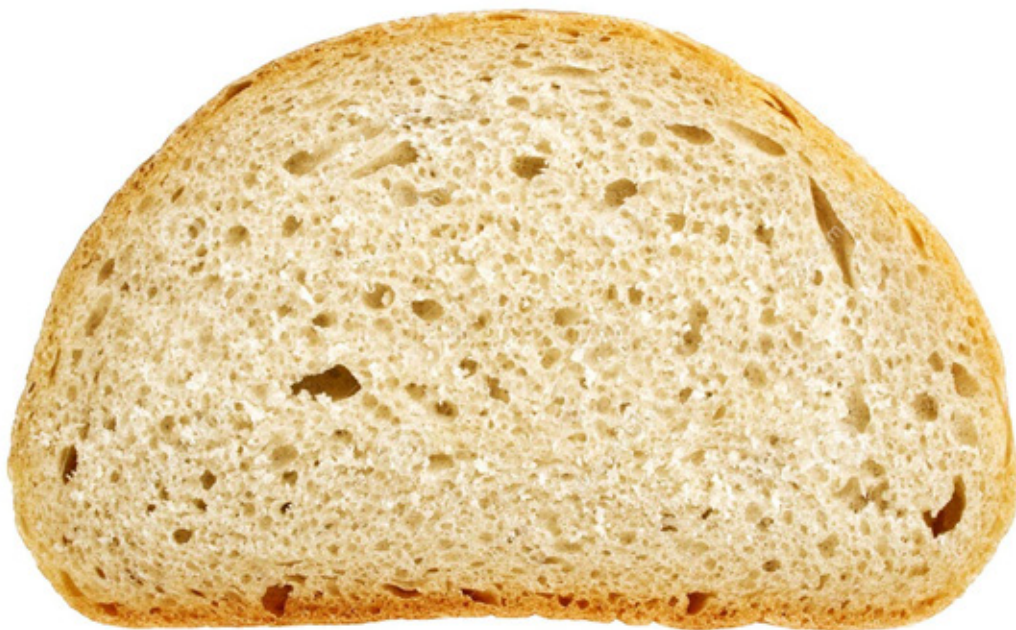
FLECA



- Com hem pogut veure a l'espectacle, el menjar fa un llarg recorregut per arribar a taula. En el cas del pa, des que el pagès planta la llavor fins que el forner ens el ven a la botiga, hi ha un camí molt llarg ple d'esforç i paciència. És per això que és molt important no malbaratar el menjar.

Segur que després d'un bon dinar, a la cuina de l'escola hi queden un munt de restes de pa que ningú no es menja. Amb aquesta activitat us volem proposar aprofitar el pa sec per exprimer la vostra creativitat. Tot barrejant el pa sec amb una mica d'oli i cola blanca podreu preparar una pasta de modelar amb la qual podreu representar un paisatge, crear una escenografia o fins i tot un petit titella.

- Seríeu capaços de transformar una llesca de pa en una altra cosa? Amb la imatge que us proposem a continuació, alguns retoladors i molta imaginació podeu crear un personatge, un objecte o un animal ben divertit.



- A l'espectacle, una de les quatre noies crea l'ambient sonor en directe amb alguns elements com ara: una carraca, un xilòfon i una mica d'aigua.
- Segur que a la vostra classe teniu peces de fusta, algun cascavell o un pal de pluja.
- Us atreviríeu a posar el so d'una acció de mímica senzilla com ara rentar-se les dents o sortir a passejar sota la pluja?
- Us convidem a provar-ho per parelles o grups.

